

**The role of self- regulation, self-
presentation and dark triad personality in
predicting Social Networking Sites
addiction in students of Ardabil University
of Medical Sciences**

Naghi Dashti, Ph.D. student.

Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil,
Iran

Abbas Abolghasemi. Ph.D .

Academic member of Gilan University , Rasht,Iran

Abstract

The aim of this study was to predict of the role of self- regulation, self-presentation and dark triad personality in students addiction to Social Networking Sites. The research method was descriptive correlational research, The study population consisted of all students of Ardabil University of Medical Sciences (N= 3200). 234 students were sampled Multi-stage sampling method. Data was gathered using Schwarzer's Self-Regulation Scale (1999), Ackerman's Self-Presentation Questionnaire (1979), Jonason & Webster Dark Triad Personality Scale (2010) and Questionnaire of Online Network Social Sites ($\alpha=787$). Multiple regression analysis showed the significant role of self-regulation and self-presentation in predict of SNS addiction. Therefore Self-regulation and self-presentation can predict addiction to Social Networking Sites. Anticipating thid psychological characteristics and by psychological interventions based on "self" or "self-regulation" we can prevent student's dependence to Social Networking Sites.
keywords: self-regulation, social Networking Sites, self-presentation, dark triad personality, Mmedical university students.

**نقش خودارائگی، خودتنظیمی و رگه‌های تاریک
شخصیت، در پیش‌بینی وابستگی دانشجویان دانشگاه
علوم پزشکی اردبیل به شبکه‌های اجتماعی مجازی**

نقی دشتی

دانشجوی دکتری، اردبیل، دانشگاه محقق اردبیلی، گروه روان‌شناسی

عباس ابوالقاسمی

استاد، دانشگاه گیلان، گروه روان‌شناسی

چکیده

هدف پژوهش، تعیین نقش خودارائگی، خودتنظیمی و رگه‌های تاریک شخصیت در پیش‌بینی وابستگی دانشجویان به شبکه‌های اجتماعی مجازی است. این پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل همه دانشجویان شاغل به تحصیل دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در سال ۱۳۹۵ به تعداد ۳۲۰۰ نفر بود که از بین آن‌ها تعداد ۲۳۴ نفر به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. داده‌ها از طریق مقیاس خودتنظیمی (شوارزر، ۱۹۹۹)، پرسشنامه خودارائه‌گری (آکرم، ۱۹۷۹)، مقیاس رگه‌های تاریک شخصیت (جوناسون و وبستر، ۲۰۱۰) و مقیاس محقق ساخته وابستگی به شبکه‌های اجتماعی مجازی (دشتی، ۲۰۱۶) جمع‌آوری شدند. برای تحلیل یافته‌ها از رگرسیون چند متغیری استفاده شده است. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که خودتنظیمی ($p=0/03$) و خودارائه‌گری ($p=0/017$) در پیش‌بینی وابستگی به شبکه‌های اجتماعی مجازی نقش معنی‌داری دارند. و $p=0/05$ و $R^2 = 0/045$. این یافته‌ها بیان می‌کند که خودتنظیمی و خودارائه‌گری، قابلیت پیش‌بینی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را دارا می‌باشند.

واژه‌های کلیدی: اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، خودارائه‌گری، خودتنظیمی، رگه‌های تاریک شخصیت، دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی

مقدمه

در دسته شبکه‌های اجتماعی آنلاین قرار گرفته‌اند و در پژوهش‌های متأخر علوم ارتباطات نظیر خانیکی، کیا و میر (۱۳۹۵) به‌عنوان شبکه اجتماعی مورد بررسی قرار گرفته‌اند. بر اساس پژوهش ویلسون^۴ (۲۰۱۰) از شاخصه‌های مهم اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، به‌عنوان یکی از رفتارهای بارز خود اراستگی^۵، از دست دادن کنترل است. موضوع کنترل از مباحث کانونی «خودتنظیمی»^۶ محسوب می‌شود و از این منظر بین خودتنظیمی و رفتارهای اعتیادگونه و رفتارهای مرتبط با خودارائه‌گری می‌تواند رابطه وجود داشته باشد؛ به‌عبارت دیگر، رفتارهای موسوم به اعتیاد رسانه‌ای، می‌تواند ناشی از نقص در خودتنظیمی باشد. خودتنظیمی، به‌عنوان کوشش‌های روانی در کنترل وضعیت درونی، فرایندها و کارکرد برای دستیابی به اهداف بالاتر تعریف شده است (کول، لوگان و والکر^۷، ۲۰۱۱). خودتنظیمی به معنی توانایی کنترل، تعدیل و تطبیق هیجانات، تکانه‌ها یا امیال خود است (ماگار، فیلپ و هوسیه^۸، ۲۰۰۸) و علاوه بر فرایندهای شناختی و انگیزشی، متغیرهای فیزیولوژیکی و اجتماعی مؤثر بر کنترل اعمال هدفمند را نیز شامل شده و به‌فرد اجازه می‌دهد کاری را انجام بدهد که صحیح است نه کاری که دلش می‌خواهد (وهس و باومستر^۹، ۲۰۱۶).

ون دیورسن، بوله، هگنر و کومرس^{۱۰} (۲۰۱۵) با مطالعه بر روی ۳۸۶ پاسخگو بین خودتنظیمی و استفاده اعتیادگونه از تلفن همراه، رابطه مثبت معنی‌داری مشاهده کردند. همچنین بر اساس تحقیق لاروس، لین و آستین^{۱۱} (۲۰۰۳) رفتارهای عادت‌ی (مثل عادت به استفاده از اینترنت) نتیجه نقص در خودتنظیمی می‌باشند. آنچه اعتیاد اینترنتی نامیده می‌شود در واقع می‌تواند به‌عنوان نقص در خودتنظیمی و خودکارآمدی باز تعریف گردد. تانگنی، بامستر و بوون^{۱۲} (۲۰۰۴) معتقدند خودتنظیمی پایین، باعث آسیب‌پذیر شدن فرد در برابر اعتیاد می‌شود؛ زیرا افرادی که از خودتنظیمی پایینی برخوردارند، مهارت‌های لازم برای تنظیم هیجانات خود را نداشته و برای تنظیم هیجاناتشان، عمدتاً بر ساختارهای بیرونی (مثل گرایش به مواد یا وابستگی‌های

مطالعات مختلف نشان داده‌اند که اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی می‌تواند تهدید بالقوه برای سلامت روان افراد باشد (کوس و گریفیتس^۱، ۲۰۱۱). شبکه‌های اجتماعی، جوامع مجازی هستند که در آن هر فردی می‌تواند با ارائه پروفایل و هویت دلخواه از خود، با دوستان واقعی یا دیگر افراد جامعه رابطه داشته باشد. نخستین شبکه‌های اجتماعی مجازی در سال ۱۹۹۷ شروع به کار کردند (اسمیت، سالووی و کاروسو^۲، ۲۰۰۹)؛ اما امروزه پرکاربردترین نرم‌افزار در موبایل‌ها را ابزارهای مخصوص شبکه‌های اجتماعی تشکیل می‌دهند؛ ۸۲ درصد کاربران بزرگسال اینترنتی در آمریکا دست‌کم در یک شبکه اجتماعی عضو هستند که این رقم در سال ۲۰۰۵ هشت درصد و در سال ۲۰۱۲ میلادی ۶۷ درصد اعلام شده بود و از بین شبکه‌های اجتماعی مجازی فیس‌بوک در دنیا بیشترین بازدید را به خود اختصاص داده است. حدود ۷۹ درصد ورود به شبکه‌های اجتماعی در طول روز مربوط به فیس‌بوک می‌شود. تویتر با بیش از ۲۵۰ میلیون کاربر فعال و اینستاگرام با ۲۰۰ میلیون کاربر نشان‌دهنده قدرت نفوذ و حضور این شبکه‌ها در زندگی روزمره مردم است (فاکس و رونی^۳، ۲۰۱۵). بر اساس پژوهش جوادی‌نیا، عرفانیان، عابدینی و بیجاری (۲۰۱۲) بر روی ۴۰۱ نفر از دانشجویان حدود ۳۷/۸ درصد آن‌ها عضو شبکه‌های اجتماعی مجازی بوده و ۳۶/۶ درصد هر روز حساب کاربری خود را بررسی می‌کرده‌اند. در تحقیق کیا (۲۰۱۵) نیز مشخص شد ۵۴/۴ درصد زنان و ۵۴/۶ درصد مردان ایرانی به میزان زیاد و خیلی زیاد، وقت خود را به شبکه‌های اجتماعی مجازی اختصاص می‌دهند. بر اساس اعلام مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (۱۳۹۴) ۶۰ درصد شهروندان شهر تهران اعلام کرده‌اند حداقل عضو یکی از شبکه‌های اجتماعی هستند. لازم به ذکر است که برخی از اپلیکیشن‌های مورد بررسی مثل تلگرام اگرچه به‌عنوان شبکه‌های اجتماعی تولید نشده و جزو پیام رسانه‌ای برخط محسوب می‌شوند اما با افزودن امکاناتی و نوع استفاده‌ای که از آن‌ها می‌شود عملاً

1. Kuss & Griffiths
3. Fox & Rooney
5. Self-Presentation
7. Cole, Logan & Walker
9. Baumeister & Vohs
11. LaRose, Lin & Eastin

2. Smith, Salaway & Caruso
4. Wilson
6. Self-Regulation
8. Magar, Phillips & Hosie
10. van Deursen, Bolle, Hegner, & Kommers
12. Tangney, Baumeister & Boone

تعلق، انگیزش زیربنایی است که فرد را به ساختن و حفظ روابط بین فردی سوق می‌دهد. (باومستر و لیری^۱، ۱۹۹۵) انگیزش اساسی دوم برای استفاده از فیس‌بوک، خودارائه‌گری است. اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر وب، امکان ارائه خویشن‌های متفاوت نظیر خود بالقوه و خود ایده‌آل را فراهم می‌کنند (ماناگو، گراهام، گرینفلد و سلیم‌خان^۱، ۲۰۰۸).

در مجموع برای درگیر شدن افراد در خودارائه‌گری، دست کم سه دلیل ارائه شده است؛ ۱) تشکیل و تسهیل روابط اجتماعی (گافمن^۲، ۱۹۵۹). ۲) به دست آوردن پاداش‌های اجتماعی مادی، اجتناب از تنبیه (جونز^۳، ۱۹۹۰) یا تأثیر گذاشتن بر دیگران (کارنگی^۴، ۱۹۳۶). ۳) ایجاد یک هویت مشخص جدید برای خود (باومستر، ۱۹۸۲). هدف شیوه‌های ابراز خویشن یا خودارائه‌گری، ارائه تصویر مطلوب از خویشن و اثربخشی مثبت و مطلوب اجتماعی بر روی دیگران است. شیوه‌های خودارائه‌گری، روش‌هایی برای کنترل و مدیریت تصورات دیگران درباره خود هستند تا آن‌ها را تحت تأثیر قرار دهد. در این روش‌ها ممکن است از فریب، وانمود کردن و یا قربانی کردن دیگران، برای ساختن تصویر مثبت از خود، استفاده شود (مقدم، ۱۹۹۸). درواقع شیوه‌های خود ابرازی یا خودارائه‌گری، راهبردهایی هستند که افراد در پیش می‌گیرند تا تصورات دیگران درباره خودشان را کنترل کرده و بر دیگران تأثیر بگذارند. راهبردهای خودارائگی شامل مجموعه رفتارهایی است که قصدشان اثربخشی مثبت و مطلوب اجتماعی روی دیگران بوده اما گاهی افراد برای رسیدن و دستیابی به اهداف اجتماعی تلاش می‌کنند تا با فریب، وانمود کردن یا حتی قربانی کردن دیگران تصویری مثبت از خود بسازند (سایبینی^۵، ۱۹۹۵).

از دیگر مؤلفه‌های اساسی مرتبط با وابستگی به شبکه‌های اجتماعی، شخصیت افراد است؛ از بین پنج عامل بزرگ شخصیتی، وجدان‌گرایی پایین و روان‌رنجورخویی بالا با

دیگر) تکیه می‌کنند. چان، چیونگ و نین^۱ (۲۰۱۵) با ارائه مدلی تبیینی، خودکنترلی (که از مؤلفه‌های مهم و زیربنایی خودتنظیمی است را به‌عنوان میانجی استفاده بیش از حد شبکه‌های اجتماعی، معرفی کرده است. بر این اساس هیجان‌ات مثبت و منفی، پیش‌بیند انگیزش استفاده از شبکه‌های اجتماعی آنلاین و خودکنترلی و توانایی دسترسی (به اینترنت و وسایل الکترونیکی مورد نیاز) به‌عنوان میانجی استفاده بیش از حد از شبکه‌های اجتماعی معرفی شده‌اند. تحقیق دیگری که بر روی دانشجویان وابسته به شبکه اجتماعی پرطرفدار چینی به نام ویبو^۲ انجام شد، همبستگی معنی‌داری بین نقص در خودتنظیمی و همه ابعاد اعتیاد به این شبکه اجتماعی نشان داد (زو، لی و هاریداکیس^۳، ۲۰۱۵).

همچنین افرادی که در جستجوی محبوبیت و شهرت هستند، بیشتر به ارائه اطلاعات در شبکه اجتماعی مثل فیس‌بوک می‌پردازند (کریستوفاید، موییس و دیسمرایس^۴، ۲۰۰۹) و بیشتر از سایرین، درگیر روش‌های خودارائه‌گری و ارتقای پروفایل می‌شوند (یوتز، تانیس و ورمیولن^۵، ۲۰۱۲). فعالیت‌هایی که شبکه‌های اجتماعی مجازی مثل فیس‌بوک از طریق آن‌ها خودارائه‌گری را تسهیل می‌کند، شامل تصویرگذاری و اطلاعات پروفایل است (ژائو، گراسماک و مارتین^۶، ۲۰۰۸) و جالب اینکه بیشتر پروفایل‌ها واقعی نیستند (بک، استافر، وازیر، گادیس، اشماکل، اگلوف و گاسلینگ^۷، ۲۰۱۰) بر اساس تحقیقات مک‌کینا، گرین و گلیسون^۸ (۲۰۰۲) نیز برخی اشخاص (از قبیل آن‌هایی که اضطراب اجتماعی بالایی دارند) احساس می‌کنند که قادر به بروز دادن جنبه‌های پنهان خویشن در اینترنت هستند؛ جنبه‌هایی از خویشن که در زندگی روزمره، آن را بروز نمی‌دهند.

مطابق تحقیقات و بر اساس مدل دو عاملی نادکارنی و هوفمن^۹ (۲۰۱۲) استفاده از فیس‌بوک (به‌عنوان مهم‌ترین شبکه اجتماعی آنلاین) توسط دو نیاز برانگیخته می‌شود؛ نیاز به تعلق و نیاز به خودارائه‌گری. درواقع این دو نیاز، انگیزه استفاده از شبکه‌های اجتماعی محسوب می‌شوند. نیاز به

1. Chan, Cheung & Neben

3. Xu, Li & Haridakis

5. Utz, Tanis & Vermeulen

7. Back, Stopfer, Vazire, Gaddis, Schmukle, Egloff & Gosling

9. Nadkarni & Hofmann

11. Manago, Graham, Greenfield & Salimkhan

13. Jones

15. Sabini

2. Weibo

4. Christofides, Muise & Desmarais

6. Zhao, Grasmuck & Martin

8. McKenna, Green & Gleason

10. Leary

12. Goffman

14. Carnegie

تصاویر و پروفایل‌های شخصی برای خودافزایی (بوفاردی و کمپیل، ۲۰۰۸) و ویژگی خودمحوری نهفته در شبکه‌های اجتماعی دانست که به فرد اجازه می‌دهند خود را مثبت‌تر از آنچه هستند "ارائه" نمایند (داریا و همکاران، ۲۰۱۱). همچنین، مهدی‌زاده (۲۰۱۰) با بررسی رفتار و عادات ۱۰۰ نفر از کاربران ۱۸ تا ۲۵ ساله فیس‌بوک در دانشگاه یورک کانادا، به این نتیجه رسید که این افراد از لحاظ روان‌شناسی، اغلب خودبزرگ‌بین بوده و مایل به جلب توجه دیگران هستند. بر اساس این تحقیق بین تعداد دفعاتی که کاربران در طول روز صفحه فیس‌بوک خود را چک می‌کنند و میزان خودشیفتگی آن‌ها رابطه مثبتی وجود دارد. در پژوهش داوینپورت، برگمن، برگمن و فیرنگتون^۷ (۲۰۱۴) نیز یکی از ویژگی‌های خودشیفته‌وار در وابستگی به فیس‌بوک، جستجوی تحسین و تمجید دوستان، ذکر شده است. جاذبه یکی از چهار مؤلفه اساسی برای آسیب‌پذیری افراد در برابر اعتیاد به رفتارها یا مواد خاص، است. با در نظر گرفتن خاصیت خودمحوری در شبکه‌های اجتماعی، این شبکه‌ها به فرد اجازه می‌دهند که خود را مثبت‌تر از آنچه هستند "ارائه" نمایند. به عنوان مثال خلق خود را ارتقا دهند. چراکه این ویژگی‌ها خوشایند هستند و همین مسئله می‌تواند افراد را مستعد اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی نماید (کوس و گرفتس^۸، ۲۰۱۱).

سازه‌های شخصیتی مورد استفاده این پژوهش عموماً با رفتارهای اعتیادگونه و کنترل‌تکانه (که در افراد وابسته به اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مشهود است) همبستگی مثبت دارند؛ اما این متغیرها با عنایت به گسترش روزافزون استفاده از شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر اینترنت و شیوع بیمارگونه این شبکه‌ها و مشکلات روانی ناشی از آن در مدارس (یحیی^۹، لی، معالیپ، توا، علی، کاسا و ساییس، ۲۰۱۵. چان، چیونگ، لی و نب^{۱۰}، ۲۰۱۵) تا چه حد می‌توانند اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را پیش‌بینی نمایند. هدف این تحقیق شناخت مبانی شخصیتی (از قبیل رگه‌های تاریک شخصیت) و متغیرهای مؤثر بر این وابستگی (مثل خودتنظیمی) است.

اعتیاد به فیس‌بوک رابطه دارند (سیدمن^۱، ۲۰۱۳). خودبزرگ‌بینی به عنوان یکی از سه رگه تاریک شخصیت یکی دیگر از ویژگی‌های مهم شخصیتی مرتبط با اعتیاد به اینترنت است (لی^۲، ۲۰۱۰) اصطلاح جنبه‌های تاریک شخصیت، به عنوان جنبه‌های غیر پاتولوژیک اما آزارگر شخصیت برای معرفی سه صفت شخصیتی نامطلوب (ضداجتماعی، ماکیاولیسم و خودشیفتگی) بکار می‌رود (پاولهوس و ویلیامز^۳، ۲۰۰۲). این صفات با عنایت به همبستگی زیادی که با رفتارهای تکانشی (جونز^۴ و پاولهوس، ۲۰۱۱) و رفتارهای ضد اجتماعی و اعتیاد (جونسون، کوئینگ و توست^۵، ۲۰۱۰) دارند، احتمالاً با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی نیز ارتباط داشته باشند.

تحقیق فاکس و رونی (۲۰۱۵) بر روی هزار نفر از کاربران اینترنتی آمریکا، مشخص نمود که از بین رگه‌های تاریک شخصیت، خودشیفتگی می‌تواند زمان صرف وقت برای شبکه‌های اجتماعی مجازی را پیش‌بینی کند. این فرض در مفهوم شناسی اعتیاد به اینترنت مطرح شده است که احتمالاً ساختار خودمحوری موجود در اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، باعث تسهیل رفتارهای اعتیادگونه و باعث استفاده مفرط از آن‌ها می‌گردد (ساسمن، لونتال، بلانتال، فرایموت، فورترسر و ایمز^۶، ۲۰۱۱). فاکس و رونی (۲۰۱۵) پیشنهاد می‌کنند، کسانی که در رگه‌های تاریک شخصیت نمره بالایی می‌گیرند ممکن است از شبکه‌های اجتماعی، برای اجرایی کردن نقشه‌های فریبکارانه‌شان، در راستای رسیدن به اهداف اجتماعی و بین فردی استفاده کنند. ریان و ژنوس (۲۰۱۱) با تحقیق بر روی ۱۳۲۴ استفاده‌کننده فیس‌بوک از طریق پرسشنامه شخصیت خودشیفتگی (۲۹NPI) مشخص نمودند که بین تمایل به استفاده از فیس‌بوک و خودشیفتگی، رابطه مثبت وجود دارد. در مطالعه بوفاردی و کمپیل (۲۰۰۸) نیز بین خودشیفتگی و استفاده از فیس‌بوک رابطه معنی‌داری گزارش شده است. علت آن می‌تواند جستجوی تحسین و تمجید دوستان (داوینپورت، برگمن و همکاران، برگمن و فیرنگتون، ۲۰۱۴) درگیر شدن کاربران فیس‌بوک به استفاده از

1. Seidman
3. Paulhus & Williams
5. Jonason & Koenig & Tost
7. Davenport, Bergman, Bergman & Fearington
9. Yahaya

2. Li
4. Jones
6. Sussman, Leventhal, Bluthenthal, Freimuth, Forste & Ames
8. Kuss & Griffiths
10. Chan, Cheung, Lee & Neben

طیف لیکرت (از ۱ به شدت مخالف تا ۵ به شدت موافق) دارد و شش شاخصه (صرف زمان زیاد، احساس ضرورت استفاده بیشتر، استفاده از شبکه اجتماعی برای فراموش کردن مشکلات شخصی، تلاش برای رها کردن و عدم توفیق در آن، بی‌قراری در صورت منع و تأثیر منفی بر روی زندگی) را برای محاسبه وابستگی به شبکه‌های مجازی مورد سنجش قرار می‌دهد. ضریب آلفای این مقیاس در مطالعه اندریسن، تورشیم، براندبورگ و پالسن (۲۰۱۲) بر روی دانش‌آموزان ۰/۸۳ محاسبه و همبستگی مثبتی با روان رنجوری و برون‌گرایی به دست آمد. این پرسشنامه بعد از ترجمه و نظرخواهی از متخصصین، بر روی جمعیت نمونه تحقیق مورد استفاده قرار گرفته و ضریب آلفای کرونباخ آن برای این تحقیق، ۰/۸۷۸ به دست آمده است. دو نمونه از سؤالات این مقیاس عبارت است از: در صورت عدم دسترسی به شبکه‌های اجتماعی احساس بی‌قراری می‌کنم. تلاش می‌کنم که استفاده زیاد از شبکه‌های اجتماعی مجازی را رها کنم اما موفق به این کار نمی‌شوم.

مقیاس رگه‌های تاریک شخصیت: این مقیاس توسط جوناسون و وبستر^۱ (۲۰۱۰) ساخته و اعتباریابی شده است. این پرسشنامه ۲۲ سؤال با طیف ۵ درجه‌ای لیکرت دارد که سه خرده مقیاس خودشیفته (سؤال ۱ تا ۱۱)، ضداجتماعی (سؤال ۱۲ تا ۱۷) و ماکیاولیسم (۱۸ تا ۲۲) را اندازه‌گیری می‌کند که به ترتیب دارای ۶، ۱۱ و ۵ سؤال می‌باشند. همسانی درونی سه رگه تاریک شخصیت برای کل مقیاس ۰/۸۳ خوب برآورد شده است. همسانی درونی خرده مقیاس خودشیفته ۰/۷۹، ضداجتماعی ۰/۶۳ و ماکیاولیسم ۰/۷۲ برآورد شده است (جوناسون، وبستر، شمیت، لی و کریسل^۲، ۲۰۱۲). در تحقیق حاجلو، قاسمی‌نژاد، جنگی و حسینی (۲۰۱۵) آلفای کرونباخ در شخصیت ماکیاولیسم ۰/۷۴، ضداجتماعی ۰/۶۳ و خودشیفته ۰/۸۳ به دست آمد. در این پژوهش نیز آلفای کرونباخ این مقیاس ۰/۶۹۷ به دست آمده است. نمونه‌ای از سؤال این پرسشنامه در خرده مقیاس خودشیفتگی عبارت است از: دوست دارم که از دیگران بخواهم که مرا تحسین کنند. در زیر مقیاس ضداجتماعی نیز گویه (دوست دارم نسبت به دیگران عیب‌جو و بدبین باشم) از نمونه سؤالات این مقیاس می‌باشند.

به نظر می‌رسد در این زمینه تحقیقات قابل توجهی در داخل کشور انجام نشده و با عنایت به اینکه شناسایی عوامل پیش‌بینی‌کننده این نوع از اعتیادهای جدید می‌تواند در پیشگیری از شیوع روزافزون آن مؤثر باشد، فرضیات زیر مورد بررسی قرار گرفته است:

۱. خودتنظیمی توان پیش‌بینی اعتیاد جوانان به شبکه‌های اجتماعی مجازی را دارد.
۲. خودارائگی توان پیش‌بینی اعتیاد جوانان به شبکه‌های اجتماعی مجازی را دارد.
۳. رگه خودشیفتگی شخصیت توان پیش‌بینی اعتیاد جوانان به شبکه‌های اجتماعی مجازی را دارد.
۴. رگه ضداجتماعی شخصیت توان پیش‌بینی اعتیاد جوانان به شبکه‌های اجتماعی مجازی را دارد.
۵. رگه ماکیاولیسم شخصیت توان پیش‌بینی اعتیاد جوانان به شبکه‌های اجتماعی مجازی را دارد.

روش

روش پژوهش، جامعه آماری و نمونه: در این پژوهش از روش تحقیق توصیفی از نوع همبستگی استفاده شد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در سال تحصیلی ۱۳۹۳-۱۳۹۴ به تعداد تقریبی ۳۰۰۰ نفر مشغول تحصیل بودند. از بین آن‌ها تعداد ۳۰۰ نفر به صورت خوشه‌گیری چند مرحله‌ای از دانشکده‌های بهداشت، پیراپزشکی، پزشکی، پرستاری و مامایی، خلخال، گرمی و مشکین‌شهر تعداد ۱۵ کلاس انتخاب و پرسشنامه‌های تحقیق را تکمیل کردند. پاسخگویان با توجیه شدن به محرمانه بودن جواب‌ها و نحوه پاسخ‌دهی به سؤالات، پرسشنامه‌ها را تکمیل نمودند و بعد از جمع‌آوری سؤالات، با حذف آزمودنی‌هایی که اطلاعات ناقص ارائه کرده بودند، تعداد ۲۳۶ نفر در تحلیل نهایی باقی ماندند.

ابزار سنجش

مقیاس اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی: برای اندازه‌گیری میزان اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی، با اقتباس از کارهای اندریسن^۱ (۲۰۱۵) در خصوص اعتیاد به فیس‌بوک، این مقیاس طراحی شده است. این پرسشنامه ۶ سؤال به صورت

1. Andreassen
3. Jonason, Webster, Schmitt, Li & Crysel

2. Webster

را نمایش می‌دهم تا بتوانم مردم را تحت تأثیر قرار دهم. من معمولاً همان شخصی که به نظر می‌رسد نیستم. پایایی این مقیاس توسط آکرمن (۱۹۷۹) در ۴ مطالعه بین ۰/۶۳ الی ۰/۷۴ به دست آمده است. در این مطالعه نیز آلفای کرونباخ پرسشنامه ۰/۵۷۱ بود.

روش اجرا و تحلیل داده‌ها

اطلاعات به روش میدانی و پس از راهنمایی و توجیه لازم اعضای گروه نمونه نسبت به نحوه پاسخ به پرسش‌ها و تکمیل توسط جمعیت نمونه (دانشجویان) گردآوری شد. پژوهشگر قبل از توزیع پرسشنامه‌ها پاسخ‌دهندگان را از محرمانه بودن پاسخ‌های آنان مطمئن کرد. در تحلیل داده‌ها، در دو سطح آمار توصیفی و آمار استنباطی، از روش‌های آماری آزمون خی دو، همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره استفاده شد و تحلیل‌ها با نرم‌افزار SPSS¹⁸ انجام گرفت.

یافته‌ها

توزیع جنسیتی ۲۳۶ نفر آزمودنی تحقیق مشابه جامعه آماری به صورت ۷۰ درصد دختر و ۳۰ درصد پسر بود. میانگین سنی پاسخگویان به‌طور تقریبی ۲۱ سال و مقطع تحصیلی اکثریت دانشجویان (۶۷/۸ درصد) کارشناسی و میانگین (و انحراف معیار) سنی دانشجویان ۲۰/۹۸ (۲/۵۸) بود. در مجموع فقط ۲۷ درصد دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل از شبکه‌های اجتماعی آنلاین استفاده نمی‌کنند. ۶۰ درصد دانشجویان از وایبر استفاده می‌کنند و در ردیف‌های بعدی به ترتیب اینستاگرام، واتس‌آپ و فیس‌بوک قرار دارند.

پرسشنامه خودتنظیمی: برای سنجش متغیر خودتنظیمی از پرسشنامه شوارزر^۱ دانشگاه فریر برلین (۱۹۹۹) استفاده شده است. این مقیاس ده سؤال با چهار پاسخ (۱- کاملاً غلط تا ۴- کاملاً درست) دارد و همزمان تنظیم توجه و تنظیم هیجان را مورد سنجش قرار می‌دهد و با مهارت مقابله فعال (۰/۵۵) و باورهای خودکارآمدی عمومی (۰/۵۷) همبستگی دارد (شوارزر، مانفرد و اشمیتز، ۱۹۹۹). ضریب آلفای کرونباخ این مقیاس با پژوهش بر روی ۴۴۲ نفر ۰/۷۶ و پایایی آن در بازآزمایی بعد از شش هفته بر روی نمونه ۲۳۹ نفری ۰/۶۲ به دست آمده است (همان). اعتبار این مقیاس در پژوهش ووسلو، پوتگیتر، تمان، آلیس و خومالو^۲ (۲۰۱۳) نیز مورد تأیید قرار گرفته است. مقیاس خودتنظیمی شوارزر ابتدا از زبان انگلیسی به فارسی ترجمه و سپس با نظرخواهی از متخصصین روانشناسی و زبان انگلیسی، بر روی آزمودنی‌ها اجرا شده است. آلفای کرونباخ مقیاس حاضر در این تحقیق، ۰/۵۴۷ است. به دست آمد. دو نمونه از این سؤالات عبارت‌اند از: من می‌توانم جلوی افکاری که مانع تمرکز کردن بر روی اهدافم می‌شود را بگیرم. من روی اهدافم متمرکز می‌مانم و به هیچ‌چیزی اجازه نمی‌دهم که مرا از نقشه و هدفم دور کند. مقیاس خودارائه‌گری: پرسشنامه خودارائه‌گری توسط آکرمن^۳ (۱۹۷۹) با تکمیل و اصلاح مقیاس خودپایشی^۴ و با استفاده از آیتم‌های پرسشنامه مزبور در دانشگاه فلوریدا تدوین گردید. این مقیاس ۳۰ سؤالی با استفاده از روش تحلیل عاملی به ۳ زیر مقیاس توانایی اقدام، تلاش برای اقدام و اقدامات متناقض قابل تقسیم است. دو نمونه از سؤالات این پرسشنامه که با طیف لیکرت ۵ نمره‌ای از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم نمره‌گذاری می‌شود و کسب نمره بالاتر به معنی خودارائه‌گری بالاتری است عبارت‌اند از: من کارهایی

جدول ۱. شبکه‌های اجتماعی (مجازی) مورد استفاده دانشجویان به تفکیک جنسیت

سایر	لاین	اینستاگرام	تویتر	تانگو	واتس‌آپ	وایبر	فیس‌بوک	استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی	
								تعداد	درصد
۱۱	۲۱	۲۰	۱۳	۱۵	۱۷	۵۵	۲۹	تعداد	پسران
۱۴/۱	۲۷/۳	۲۶	۱۶/۹	۱۹/۵	۲۲/۱	۷۱	۳۷/۷	درصد	
۱۴	۲۵	۳۹	۱۲	۲۰	۳۹	۹۶	۲۴	تعداد	دختران
۹	۱۴/۵	۲۲/۷	۷	۱۱/۶	۲۲/۷	۵۶	۱۴	درصد	
۱۰	۱۸/۵	۲۳/۷	۱۰	۱۴	۲۲/۵	۶۰	۲۱	جمع به درصد	

1. Schwarzer
3. Ackerman

2. Vosloo, Potgieter, Temane, Ellis & Khumalo
4. Self-Monitoring

بر اساس جدول شماره ۲، وابستگی به شبکه‌های اجتماعی مجازی با خودارائگی و خودشیفتگی همبستگی مثبت معنی‌دار و با خودتنظیمی همبستگی منفی معنی‌دار دارد. همچنین بین خودتنظیمی با همه متغیرهای مورد بررسی، رابطه منفی معنی‌داری مشاهده می‌شود. خودارائه‌گری نیز با دیگر متغیرها به‌ویژه با خودشیفتگی و ماکیاولیسم، همبستگی دارد. نتیجه‌آزمون رگرسیون (جدول شماره ۵) نیز حاکی از تأثیر معنی‌دار خودتنظیمی و خودارائگی بر پیش‌بینی وابستگی دانشجویان به شبکه‌های مجازی است.

جدول ۲. ماتریس ضریب همبستگی متغیرهای مورد مطالعه

	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱. خودتنظیمی	۱					
۲. خودارائه‌گری	-۰/۰۴۶	۱				
۳. خودشیفتگی	-۰/۱۰۶	۰/۳۶۰***	۱			
۴. ضداجتماعی	-۰/۱۵۰*	۰/۲۱۷**	۰/۳۳۵***	۱		
۵. ماکیاولیسم	-۰/۲۵۹***	۰/۲۸۱***	۰/۳۳۶***	۰/۴۰۶***	۱	
۶. وابستگی به شبکه‌های اجتماعی	-۰/۱۲۶*	۰/۱۶۰**	۰/۱۲۸*	۰/۰۹۵	۰/۱۱۷	۱

P<0/05 **p<0/01 ***p<0/001

جدول ۳. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه خودتنظیمی، خودارائگی و رگه‌های تاریک شخصیت بر وابستگی به شبکه‌های

اجتماعی مجازی

متغیر	B	SE	β	T	P
خودتنظیمی	-۰/۲۶۱	۰/۱۳۴	۰/۱۲۶	-۱/۹۴۴	۰/۰۵۳
خودارائه‌گری	۰/۱۵۵	۰/۰۶۴	۰/۱۵۴	۲/۳۹۸	۰/۰۱۷
خودشیفتگی	۰/۰۹۳	۰/۰۹۲	۰/۰۷۰	۱/۰۱۱	۰/۳۱۳
ضداجتماعی	۰/۰۶۵	۰/۱۴۳	۰/۰۳۱	۰/۴۵۱	۰/۶۵۲
ماکیاولیسم	۰/۰۶۵	۰/۱۷۸	۰/۰۲۷	۰/۳۶۳	۰/۷۱۷

R = 0/213, R² = 0/045 F= 2/177

خودارائه‌گری و رگه‌های تاریک شخصیت قابل تبیین است (18/2=F, P<0/05).

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش، پیش‌بینی اعتیاد جوانان به شبکه‌های اجتماعی مجازی بر اساس رگه‌های تاریک شخصیت، خودتنظیمی و خودارائه‌گری است. یافته‌های پژوهش نشان داد خودارائگی که تمایل به عرضه پروفایل در شبکه‌های اجتماعی را تبیین می‌کند، با وابستگی به شبکه‌های اجتماعی همبستگی مثبت معنی‌داری (P<0/05) دارد. خودتنظیمی نیز به‌عنوان مهارت کنترل تکانه از دیگر متغیرهای مرتبط و مؤثر بر کاهش وابستگی به اینترنت و

بر اساس نتایج جدول ۳، در پاسخ به فرضیه اول تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که خودتنظیمی توانایی پیش‌بینی اعتیاد جوانان به شبکه‌های اجتماعی مجازی را دارد (p<0/05) (β=0/154). فرضیه دوم یعنی توانایی پیش‌بینی اعتیاد جوانان به شبکه‌های اجتماعی مجازی از طریق خودارائه‌گری مورد تأیید قرار گرفت (β=0/126) (p<0/05) اما فرضیه سوم، چهارم و پنجم پژوهش، مورد تأیید قرار نگرفت (p>0/05) و هیچ‌کدام از ابعاد تاریک شخصیت توانایی پیش‌بینی اعتیاد جوانان به شبکه‌های اجتماعی مجازی را نداشتند. در مجموع ۴/۵ درصد از واریانس برای وابستگی به شبکه‌های اجتماعی مجازی از طریق خودتنظیمی،

در ارتباطات بین فردی و خودارائه‌گری است و بر اساس مدل خودتنظیمی کسانی که دچار نقص در کنترل خود، هستند ممکن است به صورت مستمر یا مقطعی و به درجه‌ای از وابستگی به شبکه‌های اجتماعی دچار شوند و این وضعیت با آموزش و تمرین قابل تغییر است (لاروس و همکاران، ۲۰۰۳) و مداخله آموزشی و شناختی می‌تواند در کاهش این وابستگی مؤثر باشد.

تحلیل رگرسیون نقش معنی‌داری برای قدرت پیش‌بینی خودارائه‌گری، برای وابسته شدن به شبکه‌های اجتماعی آنلاین نشان می‌دهد. این یافته‌ها با تحقیق جون و همکاران (۲۰۱۴) و تحقیقات مک کینا، گرین و گلیسون^۵ (۲۰۰۲) همسو است. شبکه‌های اجتماعی امکان خودارائه‌گری را برای اعضایشان فراهم می‌کنند دکمه‌های لایک، کامنت و اشتراک‌گذاری که در آن‌ها وجود دارد، به‌عنوان «دکمه‌های خودارائه‌گری» و اقدام به استفاده از آن‌ها به‌عنوان «رفتارهای خودارائه‌گری» در نظر گرفته می‌شوند (لی، آن و کیم^۶، ۲۰۱۴). بر این اساس می‌توان گفت افرادی که از ویژگی خودارائه‌گری بالاتری برخوردارند و در خودپایشی به منابع بیرونی (نظر مردم) توجه زیادتری نشان می‌دهند، احتمال بیشتری دارد که به شبکه‌های اجتماعی مجازی وابسته گردند. چراکه هدف راهبردهای خودارائه‌گری اثربخشی مثبت و مطلوب اجتماعی روی دیگران ولو با فریب، وانمود کردن یا حتی قربانی کردن دیگران است (سایینی، ۱۹۹۵) همچنین از نظر کاپلان و هاینلن^۷ (۲۰۰۹) افرادی که در روابط بین فردی چهره به چهره دارای مشکلاتی هستند، برای خودارائه‌گری بیشتر به اینترنت وابستگی پیدا می‌کنند و از اینترنت برای تنظیم خلق خود بهره می‌برند؛ زیرا خودارائه‌گری در شبکه‌های مجازی به آن‌ها اجازه می‌دهد با تصویر دلخواهی که از خودشان به نمایش می‌گذارند، بدون نگرانی از ارزیابی مردم، در روابط اجتماعی مجازی موفق عمل کنند. لذا پیش‌بینی‌پذیری اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی بر اساس متغیر خودارائه‌گری، نشان می‌دهد که نیاز دانشجویان به ارائه تصویری مناسب‌تر از خود از دلایل گرایش به این شبکه‌ها است و با کاهش این نیاز از طریق افزایش

شبکه‌های اجتماعی است که در این تحقیق ۰/۱۲۶ همبستگی بین این دو متغیر مشاهده شد. همبستگی درونی زیر مقیاس‌های رگه‌های تاریک شخصیت مثل همبستگی ۰/۴۰۶ بین ضداجتماعی و ماکیاولسم و ۰/۳۳۶ بین خودشیفتگی و ماکیاولیسم از دیگر نتایج این پژوهش است.

بر اساس تحلیل رگرسیون، خودتنظیمی به صورت معنی‌داری دارای قدرت پیش‌بینی وابسته شدن به شبکه‌های اجتماعی مجازی است. این یافته‌ها با تحقیق لاروس و همکاران (۲۰۰۳) و پژوهش ون دیورسن و همکاران (۲۰۱۵) همسو است. برخلاف مدل بیماری، تئوری خودتنظیمی یک مدل بله و خیر برای اعتیاد قائل نیست بلکه درجه‌ای از نقص و شکست در خودتنظیمی می‌تواند به درجه‌ای از وابستگی به رسانه‌های اجتماعی منجر گردد. چان و همکاران (۲۰۱۵) نشان دادند، هیجان‌ات مثبت و منفی شروع‌کننده و انگیزه برای استفاده از شبکه‌های اجتماعی و خودکنترلی، میانجی استفاده بیش از حد شبکه‌های اجتماعی است. این شبکه‌ها در واقع جایی برای ترمیم ایگوی آسیب‌دیده (توما و هنکوک، ۲۰۱۱) می‌باشند. خودتنظیمی به معنی نارسایی در خود پایشی رفتار، قضاوت و ارزیابی الگوی مصرف افراد (بندورا^۲، ۱۹۸۶) می‌تواند نقش محافظت‌کننده در برابر انواع اعتیادها و پیشگیری از وابسته شدن دانشجویان به شبکه‌های اجتماعی داشته باشد. وابستگی به این شبکه‌ها علاوه بر خاصیت اشتراک‌گذاری پروفایل و گفتگوهای بین فردی، نوعی رفتار اعتیادی محسوب شده و مثل دیگر اعتیادها فقدان کنترل بر رفتار و عمل از روی تکانه‌ها به‌وفور دیده می‌شود، از این منظر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، نوعی اختلال کنترل تکانه محسوب می‌شود (شاپیرو و مسکفایلد^۳، ۲۰۰۳) و خودتنظیمی به‌عنوان توانایی مهار تکانه‌ها و امیال اعتیادآور می‌تواند در کاهش این وابستگی مؤثر باشد مدل شناختی سوءمصرف اینترنت، نقش تنظیم هیجان در شکست خودتنظیمی افراد وابسته به اینترنت و شبکه‌های اجتماعی را به‌خوبی نشان داده است؛ لی و پری^۴ (۲۰۰۴) معتقدند استفاده از اینترنت برای تنظیم خلق از عوامل اصلی نقص در خودتنظیمی و مکانیسمی برای کاهش اضطراب و افسردگی

1. Toma & Hancock
3. Shapiro & Maxfield
5. McKenna, Green & Gleason
7. Kaplan & Haenlein

2. Bandura
4. Lee & Perry

6. Lee, Ahn, & Kim

برای آسیب‌پذیری دانشجویان در مقابل وابستگی به شبکه‌های اجتماعی مجازی باشند. خودشیفتگی، از طریق دست‌کاری تصویر خود و دروغ‌گویی درباره گذشته و یا تکنیک‌های بهتر ظاهر شدن در شبکه‌های اجتماعی، با خودارائه‌گری گزینشی^۳ مرتبط می‌شود (جوناسون و همکاران، ۲۰۱۴)؛ به عبارت دیگر، تمایل افراد خودشیفته به خودارائه‌گری دلبخواهی و انتخابی، همبستگی خودشیفتگی با این متغیر را در پیش‌بینی وابسته شدن دانشجویان به شبکه‌های اجتماعی نشان می‌دهد. با کاهش شاخصه‌ها و ویژگی‌های خودارائگی منفی و نیز ارتقای سطح خودتنظیمی از قبیل خودپايشی و خودکنترلی، می‌توان در پیشگیری از وابستگی جوانان به این شبکه‌ها که در عملکرد تحصیلی و سلامت روابط اجتماعی تأثیر مخربی می‌گذارد، گام عملی برداشت.

با عنایت به امکان پیش‌بینی وابستگی جوانان به شبکه‌های اجتماعی مجازی و آسیب‌پذیری آن‌ها از روی مؤلفه‌های شخصیتی (خودارائه‌گری) و خودتنظیمی، می‌توان با برنامه‌های آموزشی و کارگاه‌های آموزشی با موضوعات «روان‌شناسی خود» اقدامات پیشگیرانه‌ای در خصوص این پدیده رو به رشد انجام داد.

یکی از محدودیت‌های این تحقیق گذشت مدت زمان بیش از یک سال از اجرای آن است چراکه در حوزه شبکه‌های اجتماعی، سرعت تغییرات بسیار بالا بوده و گذشت زمان ممکن است در تغییر نوع و میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی اثرگذار باشد. البته این تأثیر در ارتباط بین متغیرها قابل ملاحظه نخواهد بود. با عنایت به گسترش روزافزون استفاده از اپلیکیشن‌های آنلاین و شبکه‌های اجتماعی مجازی و تغییر سریع ذائقه کاربران، لازم است که پژوهش‌های جدیدتری در خصوص میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی و دلایل وابستگی جوانان به شبکه‌های مجازی و ارتباط وابستگی جوانان به شبکه‌های اجتماعی با متغیرهای مربوط به «خویشتن»^۴ انجام گیرد. همچنین جمعیت نمونه تحقیق شامل دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل بوده و در تعمیم یافته‌ها به کل دانشجویان یا جوانان بایستی احتیاط نمود و در این خصوص لازم است تحقیقات گسترده‌تری صورت گیرد.

اعتمادبه‌نفس و پذیرش خود واقعی و... می‌توان از اعتیاد جوانان به شبکه‌های اجتماعی مجازی جلوگیری نمود.

از بین رگه‌های تاریک شخصیت، خودشیفتگی با ۰/۱۲۸ بیشترین وابستگی را با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی نشان می‌دهد. یافته‌های تحقیق حاضر همسو با تحقیق ریان و ژنوس (۲۰۱۱) و فاکس و رونی (۲۰۱۵) و بوفاردی و کمپل (۲۰۰۸) است. نیاز فراوان افراد خودشیفته به موردتوجه قرار گرفتن از سوی دیگران و نگرانی برای ایجاد یک خودانگار اغراق‌آمیز مثبت، باعث می‌شود این افراد شبکه‌های اجتماعی را فضایی مناسب برای ابراز ویژگی‌ها و ارضاء نیازهای خویش دیده و در این فضاها به فعالیت بیشتر بپردازند (بایبی^۱، ۲۰۰۸). دو بعد مهم خودشیفتگی (خودبزرگ‌بینی اغراق‌آمیز و استحقاق فراوان) علاوه بر ارتباط معنی‌داری که با استفاده از شبکه‌های اجتماعی دارند، پیش‌بینی‌کننده رفتارهای ضداجتماعی در شبکه‌های مجازی نیز می‌باشند. شبکه‌های مجازی می‌توانند نیاز فراوان این افراد به خودارائگی و ارتقای خود را برآورده کنند و کسانی که بیشتر در جستجوی توجه هستند، احتمال بیشتری دارد که درگیر شبکه‌های اجتماعی و رفتارهای ضداجتماعی در آن بشوند (کارپنتر^۲، ۲۰۱۲). شبکه‌های اجتماعی، نیاز افراد خودشیفته به خودافزایی و رفتارهای سطحی را برآورده می‌کنند (ریان و ژنوس، ۲۰۱۱) و به اعضای خود این اجازه را می‌دهند که خود را ایده‌آل‌سازی کرده و پروفایلشان را بهتر از آنچه هستند ارائه نمایند (نادکارینی و هافمن، ۲۰۱۲) بر این اساس اعتیاد به شبکه‌های مجازی با خودارائه‌گری نیز ارتباط می‌یابد. مطابق تحلیل رگرسیون انجام شده، سه رگه تاریک شخصیت، توانایی پیش‌بینی وابستگی دانشجویان به شبکه‌های اجتماعی مجازی را نداشتند. فاکس و رونی (۲۰۱۵) نیز بین ماکیاولیسم و حضور در شبکه‌های اجتماعی مجازی رابطه معنی‌داری پیدا نکرد و در علت این مسئله گفته شده که شاید ارتباطات مبتنی بر این شبکه‌ها، به‌طور عمومی برای دسترسی آن‌ها به اهدافشان سودمند نیست شاید ارتباطات چهره به چهره برای دارندگان شخصیت ماکیاولیستی، مفیدتر باشد.

در مجموع می‌توان گفت ویژگی شخصیتی خودارائه‌گری و نقص در خودتنظیمی می‌توانند پیش‌بینی‌کننده نسبتاً مناسبی

1. Bibby
3. Selectiv Self-Presentation

2. Carpenter
4. Self

منابع

- Cole, J., Logan, T. K., & Walker, R. (2011). Social exclusion, personal control, self-regulation, and stress among substance abuse treatment clients. *Drug and alcohol dependence*, 113(1), 13.
- Daria J. Kuss, Mark D. Griffiths. Int. J. Online Social Networking and Addiction—A Review of the Psychological Literature, *Environ. Res. Public Health* 2011, 8, 3528-3552; doi:10.3390/ijerph8093528
- Davenport, S. W., Bergman, S. M., Bergman, J. Z., & Fearington, M. E. (2014). Twitter versus Facebook: Exploring the role of narcissism in the motives and usage of different social media platforms. *Computers in Human Behavior*, 32, 212-220.
- Fox, J., & Rooney, M. C. (2015). The Dark Triad and trait self-objectification as predictors of men's use and self-presentation behaviors on social networking sites. *Personality and Individual Differences*, 76, 161-165.
- Goffman, E. (1959). *The presentation of self in everyday life*. New York: Doubleday.
- Hajlo, N., GhasemiNejad, M. A., Jangi, S., & Hossain, S. A. (2015). Relationship between the dark triad personality and cyber bullying in student internet users. *Journal of Kermanshah University of Medical Sciences (J Kermanshah Univ Med Sci)*, 19(1), 24-31. [in Persian]
<https://www.isna.ir/news/94101005345>
- Javadinia, S. A., Erfanian, M., Abedini, M., & Bijari, B. (2012). The effects of social networks on academic achievement of students, a study in Birjand University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education*, 12(8), 598-606.
- Jonason, P. K., Webster, G. D., Schmitt, D. P., Li, N. P., & Crysel, L. (2012). The antihero in popular culture: Life history theory and the dark triad personality traits. *Review of General Psychology*, 16, 192-199.
- Jonason, P. K., & Webster, G. D. (2010). The dirty dozen: a concise measure of the dark triad. *Psychological assessment*, 22(2), 420.
- Jonason, P. K., Koenig, B. L., & Tost, J. (2010). *Living a fast life*. *Human Nature*, 21(4), 428-442.
- Jonason, P. K., Lyons, M., Baughman, H. M., & Vernon, P. A. (2014). What a tangled web we weave: The Dark Triad and deception. *Personality & Individual Differences*, 70, 117-119.
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2011). The role of impulsivity in the Dark Triad of personality. *Personality and Individual Differences*, 51(5), 679-682.
- Jones, E. E. (1990). *Interpersonal perception*. WH Freeman/Times Books/Henry Holt & Co.
- Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2009). The fairyland of Second Life: Virtual social worlds and how to use them. *Business horizons*, 52(6), 563-572.
- Keya, A. (2015). Influence of social networks on the quality of social relationships. *Journal of Information Science*, 14(4), 27-43 [in Persian]
- Kuss, D. J., & Griffiths, M. D. (2011). Online social networking and addiction—a review of the psychological literature. *International journal of Cyberpsychology and Behavior*, 12(1), 1-5.
- Ackerman, B. J. (1979). *The development and validation of self-presentation scales* (Doctoral dissertation, University of Florida).
- Andreassen, C. S., Torsheim, T., Brunborg, G. S., & Pallesen, S. (2012). Development of a Facebook addiction scale 1, 2. *Psychological reports*, 110(2), 501-517.
- Andreassen, C. S. (2015). Online social network site addiction: A comprehensive review. *Current Addiction Reports*, 2(2), 175-184.
- Back, M. D., Stopfer, J. M., Vazire, S., Gaddis, S., Schmukle, S. C., Egloff, B., & Gosling, S. D. (2010). Facebook profiles reflect actual personality, not self-idealization. *Psychological science*, 21(3), 372-374.
- Baumeister, R. F. (1982). A self-presentational view of social phenomena. *Psychological bulletin*, 91(1), 3.
- Vohs, K. D., & Baumeister, R. F. (Eds.). (2016). *Handbook of self-regulation: Research, theory, and applications*. Guilford Publications.
- Bandura, A. (1986). The explanatory and predictive scope of self-efficacy theory. *Journal of social and clinical psychology*, 4(3), 359-373.
- Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*, 117, 497-529.
- Bibby, P. A. (2008). Dispositional factors in the use of social networking sites: Findings and implications for social computing research. In *Intelligence and security informatics* (pp. 392-400). Springer Berlin Heidelberg.
- Buffardi, L. E., & Campbell, W. K. (2008). Narcissism and social networking web sites. *Personality and social psychology bulletin*, 34(10), 1303-1314.
- Carnegie, D. (1936). *How to win friends and influence people*. New York: Simon & Schuster.
- Carpenter, C. J. (2012). Narcissism on Facebook: Self-promotional and anti-social behavior. *Personality and individual differences*, 52(4), 482-486.
- Chan, T. K., Cheung, C. M., Lee, Z. W., & Neben, T. (2015). Transition from Urge to Excessive Use of Social Networking Sites: The Moderating Role of Self-Control and Accessibility. In *PACIS* (p. 196)..
- Chan, T. K., Cheung, C. M., Lee, Z. W., & Neben, T. (2015, January). Why do I Keep Checking my Facebook? The Role of Urge in the Excessive Use of Social Networking Sites. In *System Sciences (HICSS), 2015 48th Hawaii International Conference on* (pp. 314-323). IEEE.
- Christofides, E., Muise, A., & Desmarais, S. (2009). Information control and disclosure on Facebook: Are they two sides of the same coin or two different processes. *CyberPsychology and Behavior*, 12(1), 1-5.

- Mind, Body and Brain (Norton Series on Interpersonal Neurobiology), 196. Chicago
- Smith, S., Salaway, G., & Caruso, J. B. (2009). with an Introduction by Richard N. Katz. *The ECAR Study of Undergraduate Students and Information Technology*. key findings.
- Sussman, S., Leventhal, A., Bluthenthal, R. N., Freimuth, M., Forster, M., & Ames, S. L. (2011). A framework for the specificity of addictions. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 8(8), 3399-3415.
- Tangney, J. P., Baumeister, R. F., & Boone, A. L. (2004). High self-control predicts good adjustment, less pathology, better grades, and interpersonal success. *Journal of personality*, 72(2), 271-324.
- Toma, C. L., & Hancock, J. (2011). Affirming the self online: Motives and benefits of Facebook use. Boston, MA: Paper presented at the *annual meeting of the International Communication Association*.
- Utz, S., Tanis, M., & Vermeulen, I. (2012). It is all about being popular: The effects of need for popularity on social network site use. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 15(1), 37-42.
- Van Deursen, A. J., Bolle, C. L., Hegner, S. M., & Kommers, P. A. (2015). Modeling habitual and addictive smartphone behavior: The role of smartphone usage types, emotional intelligence, social stress, self-regulation, age, and gender. *Computers in human behavior*, 45, 411-420.
- Wilson, K., Fornasier, S., & White, K. M. (2010). Psychological predictors of young adults' use of social networking sites. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 13(2), 173-177.
- Xu, K., Lin, M., & Haridakis, P. (2015). Being Addicted to Chinese Twitter: Exploring the Roles of Users' Expected Outcomes and Deficient Self-regulation in Social Network Service Addiction. *China Media Research*, 11(2).
- Yahaya, A., Lee, G. M., Ma'alip, H., Tuah, D. K. Z. P. H., Ali, Z. M., Kasah, K. H., & Sis, Z. B. M. (2015). The Impact of Social Networking on Behaviour Development among Secondary School Students. In *Computational Intelligence in Information Systems* (pp. 191-199). Springer International Publishing.
- Zhao, S., Grasmuck, S., & Martin, J. (2008). Identity construction on Facebook: Digital empowerment in anchored relationships. *Computers in human behavior*, 24(5), 1816-1836.
- Vosloo, M., Potgieter, J., Temane, M., Ellis, S., & Khumalo, T. (2013). Validation of the Short Self-Regulation Questionnaire in a group of Black teachers: The SABPA study. *SA Journal of Industrial Psychology*, 39(1), 1-10.
- environmental research and public health*, 8(9), 3528-3552.
- LaRose, R., Lin, C. A., & Eastin, M. S. (2003). Unregulated Internet usage: Addiction, habit, or deficient self-regulation?. *Media Psychology*, 5(3), 225-253.
- Lee, E., Ahn, J., & Kim, Y. J. (2014). Personality traits and self-presentation at Facebook. *Personality and Individual Differences*, 69, 162-167
- Lee, K. C., & Perry, S. D. (2004). Student instant message use in a ubiquitous computing environment: Effects of deficient self-regulation. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 48(3), 399-420.
- Li, L. (2010). Exploration of adolescents' Internet addiction. *Psychological Development and Education*, 5, 26.
- Magar, E. C., Phillips, L. H., & Hosie, J. A. (2008). Self-regulation and risk-taking. *Personality and individual differences*, 45(2), 153-159.
- Manago, A. M., Graham, M. B., Greenfield, P. M., & Salimkhan, G. (2008). Self-presentation and gender on MySpace. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 29(6), 446-458.
- McKenna, K. Y., Green, A. S., & Gleason, M. E. (2002). Relationship formation on the Internet: What's the big attraction?. *Journal of social issues*, 58(1), 9-31.
- Mehdizadeh, S. (2010). Self-presentation 2.0: Narcissism and self-esteem on Facebook. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 13(4), 357-364.
- Moghaddam, F. M. (1998). *Social psychology: Exploring universals in social behavior*. New York: Freeman, 199, 37-48.
- Nadkarni, A., & Hofmann, S. G. (2012). Why do people use Facebook?. *Personality and individual differences*, 52(3), 243-249.
- Paulhus, D. L., & Williams, K. M. (2002). The dark triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of research in personality*, 36(6), 556-563.
- Ryan, T., & Xenos, S. (2011). Who uses Facebook? An investigation into the relationship between the Big Five, shyness, narcissism, loneliness, and Facebook usage. *Computers in Human Behavior*, 27(5), 1658-1664.
- Sabini, J. (1995). *Social psychology*. New York: Norton & Company
- Schwarzer, R. Manfred, D & Schmitz, G. (1999). *Self-Regulation*. Retrieved from http://userpage.fu-berlin.de/health/selfreg_e.htm
- Seidman, G. (2013). Self-presentation and belonging on Facebook: How personality influences social media use and motivations. *Personality and Individual Differences*, 54(3), 402-407.
- Shapiro, F., & Maxfield, L. (2003). *Development and Global Implications*. Healing Trauma: Attachment,